

Kako je prišel kovač v luno.

(Narodna pripovedka.)

Bila je slaba letina; nič ni rodilo, razven vinske trte, ki je dala nekoliko rujne kapljice. — Kovač Korén, ki je ves božji dan vzdigoval težko kládivo ter tolkel ž njim deloma po železu, deloma po naklu, reče na večer ženi: „Jutri grem pa v vinograd; vzel bodem s seboj sodček in napravil vino, a domóv ne prinesem nič, kar nič. Dobil bodem vže kakega človeka in vse bodeva popila.“

Drugo jutro zarano napravi se kovač Korén v vinograd. Napravil je mnogo vina ter se vrnil domóv. Imel je biti vže blizu dóma, ko sreča dolgo, belo in suho žensko — smrt. Ta ga nagovori, rekoč: „Kovač Korén, ravno kar sem te iskala domá, — Bog me je poslal po tebe. „Prav, da si me srečala, prav, da mi pomagaš to-le (pokaže na sodček pod pazduho) izprazniti. Sedeta na kraj ceste in izpijeta počasi vse vino. Potem pa pravi on: „Slišal sem, da se smrt takó tenka naredi, da gre lahko skozi veho v sod.“ Ona potrdi, da lahko. „No, če je res, pa poskusi tu notor iti,“ reče kovač. Ker je bila smrt vže zeló vinjena, naredi se tenko in zleze skozi veho v sod. Na to Korén hitro zamaši sodček, dene ga na ramo in ide domóv.

Prišedši domóv, pové domačim, kaj je prinesel; da je smrt upijanil ter jo potem pregovoril, da je šla v sod. Vpraša ga žena, kaj bode počel ž njo, a kovač pravi, da jo bode nesel sušit v dimnik.

Kakor rekel, tako storil. Sedem let se je smrt sušila v dimniku. Vsako leto jedenkrat je šel Korén pogledat, je li še smrt notri, vselej potrkavši na sodček, rekoč: „Smrt, ali si še živa?“ A ona ga je vselej prosila, lepó prosila, da naj jo izpusti. „Saj ne pridem nikoli več po te,“ rekla je. — Čez sedem let jo izpusti kovač iz sodčeka in smrt gre vsa krevljasta in posušena v nebesa. — Tu pové, kaj se jej je pripetilo, kaj je naredil ž njo kovač, ko je prišla ponj. A Bog je rekel: „Kakšen more biti ta človek, da ga ne morem dobiti k sebi.“ Pošlje tri može ponj. Ti gredó k njemu, in ga dobijo ravno pri jedi. „Dober dan kovač Korén!“ „O Bog ga daj!“ odgovori on; „no kaj ste mi prinesli dobrega?“ — „Bog nas je poslal po te, ti moraš z nami.“ — A Korén jim reče: „Jaz bi šel z vami, ali moram se še poprej najesti, potem pa še drv nasekati, da bode imela družina po zimi s čim kuriti, da je ne bode zeblo. Idite mi pomagat, da hitreje vse opravimo.“ Gredó na delo. Kovač privali veliko tnaló iz kovačnice ter veli možem, da naj primejo, kamor bode zasekal in naj narazen vlečejo, da se razkolje. Kovač zaseče globoko v tnaló, in možje primejo, kakor jim je ukazal; zdajci pa potegne zvítí Korén sekíro iz zaseke in takó prime tnaló vse tri za prste. Silno so kričali, ker niso mogli potegniti prstov iz zaseke. Končno se jim vender posreči, da so se oprostili, ali vso kožo jim je potegnilo s prstov. „Nikdar več,“ pravijo, „ne pridemo po te.“

Vrnejo se v nebesa ter povejo Bogu, kaj je naredil ž njimi kovač Korén. Bog še jedenkrat pošlje smrt. Prišedša na Kovačev dom, dobi ga v kovačiji, ko je ravno varil železo. „Bog daj dober dan,“ odgovori kovač na njen pozdrav, „kaj ste mi prinesli dobrega?“ — „Bog me je poslal, da greš z

menoj," reče smrt. „Dà, jaz bi šel rad s teboj, ali imam ravno delo," pravi kovač, „če bi mi otroci umrli ali pa žena, vidiš, nimam ne krampa, ne lopate, da bi je pokopali. Namenil sem se toraj danes, zvariti kramp in lopato. Ker imam pa meh strgan," nadaljuje kovač, „zlezi ti, ker imaš močno sapo, vanj in pihaj, da se naredi ogenj in da potem napravim potrebne stvari. Potlej grem koj s teboj." Smrt zleze v meh. Lokavi kovač ga hitro zašije. Smrt začne hitro pihati, a kovač prime za kládivo in začne jako neusmiljeno razbijati in tolči po mehu. Smrt je kričala na ves glas: „O joj, kovač Korén, prosim, izpusti me, saj ne pridem nikoli več po te!" Ali on se ne zmeni za njeno vekanje ter razbija dalje. Kadar se naveliča, izpusti jo. Vsa stolčena je prišla smrt iz meha ter se podala v nebesa. Tu pové Bogu, kaj je zopet naredil ž njo neusmiljeni in brezsrčni kovač. Bog se razsrđi, da ga ne more k sebi dobiti, in pravi: „Sedaj mi je pa dosti, nič več ne pošljem ponj, naj sam pride, kadar se mu bo zljubilo."

Kovač Korén je živel še nekaj časa ter vzdigoval kládivo v kovačnici. A kakor vsak človek, takó se je tudi on naveličal tega življenja. Postaral se je zeló. Gre tedaj pred nebeška vrata. Tu dobi sv. Petra, kateremu reče: „No sedaj sem prišel sam k vam, ker ste vedno po me pošiljali." Ali Peter mu reče: „Ti ne smeš noter; moram poprej Boga vprašati, je li te smem pustiti." A čez nekoliko časa pride Peter, rekoč, da Bog ne pusti, da bi šel v nebesa, nego iti ima v pekel taka grešna duša.

Podá se Korén pred peklena vrata. Tu potrka nanje, a tudi hudobe so se ga zbale, ko so slišale, kaj je delal na zemlji. Tiščé toraj z vso močjo na vrata, da bi je kovač ne mogel odpreti. Dejale so, da ni vreden, da bi šel med nje. Ker kovač nê neha tolči po vratih, zbale so se hudobe, da bi jih ne odprl; zberó tedaj vse svoje moči, da mu zabranijo vhod; tiščé tako silno vrata, da kremplji njihovi pogledajo skozi nje. Korén je imel s seboj klešče in kládivo. Zapazivši kremplje, prime za kládivo ter zanéti drugega za drugim. Potem se odstrani in poda nazaj pred nebeška vrata. Tu prosi sv. Petra, da naj ga vsaj za toliko časa spusti noter, da bo videl, kako je v nebesih. A sv. Peter pravi, da ga ne sme spustiti vanje brez božjega dovoljenja. — Ko mu Bog dovoli, spusti kovača v nebó. Prav oblastno je korakal Korén po nebesih, kakor bi jih bil krvavo zaslužil. Sprehajavši se po nebesih, pride kovač do velikega kupa cunj. Tu se vsede na vrhu teh. Sv. Peter pride ponj, rekoč, da naj gre vèn. Ali Korén pravi: „Jaz smem ležati tu, saj sem na svojem." Potem mu je pripovedoval Korén zgodovino svojih blač, katere je ugledal mej drugimi cunjami. Dejal je, da jih je dal nekoč ubogajme prosjaku, kateri je prišel ob hudem mrazu slabo oblečen k njemu prosjačit. — Ker ni hotel iti z lepa iz nebes, začne ga sv. Peter z grda poditi. Korén gre.

Prišedši iz nebes, ni se vedel kovač kam obrniti; v nebesih ga niso hoteli, v pekel ga tudi ne marajo, na zemljo ni več hotel iti, jezen skoči v — luno, kjer ga še danes vidimo, kadar je polna luna.

J. P. Planinski.